

TVARUMO INDEKSO METODIKOS TAIKYMO IŠŠŪKIAI

Aurimas Veselka, Jūratė Aksomitienė

*Utenos kolegija
Maironio g. 7, Utena*

Anotacija

Straipsnyje analizuojama tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkiai. Tvarumo indekso rezultatas Nacionalinio tvarumo ir atsakingumo indekso metodikoje (toliau NTAI) susideda iš keturių vertinimo temų, kurios paremtos Europos tvarumo atskaitomybės standartų numatytais atskleidimais (toliau ETAS). Šiame straipsnyje siekiama išsiaiškinti su kokiais iššūkiais gali susidurti įmonės kurios nėra taikiusios su tvarumo indekso skaičiavimu susijusios metodikos ir kaip šių iššūkių išvengti.

Reikšminiai žodžiai: tvarumas, tvarumo indeksas, metodika, standartai.

Įvadas

Organizacijos vis dažniau į savo verslo modelį ir strategiją įtraukia su tvarumu susijusia mąstyseną. Anksčiau daugelis organizacijų tvarumą laikė nereikšmingu, o tik konkretūs skyriai ir ekspertai dalyvavo sprendžiant konkrečias socialines ir aplinkosaugines problemas (Lai ir Stacchezini, 2021). Tačiau pastaruoju metu organizacijų požiūris į tvarumą pradėjo keistis. Didėjant žiniasklaidos dėmesiui, spaudžiant nevyriausybinėms organizacijoms ir sparčiai keičiantis informacija pasauliniu mastu, didėja bendruomenių, vartotojų, vyriausybių ir kitų šalių poreikis, kad korporacijos vykdytų tvarią verslo praktiką (Jusoh ir kiti, 2019). Tvarumas šiais laikais laikomas gyvybiškai svarbiu elementu siekiant įgyti konkurencinį pranašumą ir gerinti organizacijų inovacinį pajėgumą (Inthavong ir kiti, 2023).

Informacija pateiktuose Europos sąjungos teisės reglamentuose pažymima kad, nuo 2017 metų Lietuvoje tvarumo ataskaitos buvo privalomos tik organizacijoms kurios turi vidutiniškai 500 ir daugiau darbuotojų per finansinius metus taikant nefinansinės atskaitomybės direktyvą. Tačiau pagal atnaujintą įmonių tvarumo ataskaitų teikimo direktyvą, mažos ir vidutinės įmonės privalės teikti tvarumo ataskaitas jau nuo 2027 metų. Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2023 metų spalio mėnesį išleido naująją nacionalinę tvarumo ir atsakingumo indekso metodiką kuri paremta Europos tvarumo atskaitomybės standartų. Taikant NTAI metodiką įmonės galės įsivertinti pačios arba naudoti ekspertinį vertinimą.

Tvarumo indekso metodikos taikymas gali būti pagrindinė problema su kuria gali susidurti tvarumo strategijų nepraktikuojančios įmonės.

Tyrimo problema: tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkiai.

Tyrimo objektas: tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkiai.

Tyrimo tikslas: atlikti veiksmų ir pokyčių, sukeliančių iššūkius, taikant tvarumo indekso metodiką, analizę.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti tvarumo indekso esmę.
2. Išanalizuoti tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkius.
3. Išnagrinėti tvarumo indekso metodikos veiksmus palengvinančius jos taikymą.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė, lyginamoji analizė, apibendrinimo metodai.

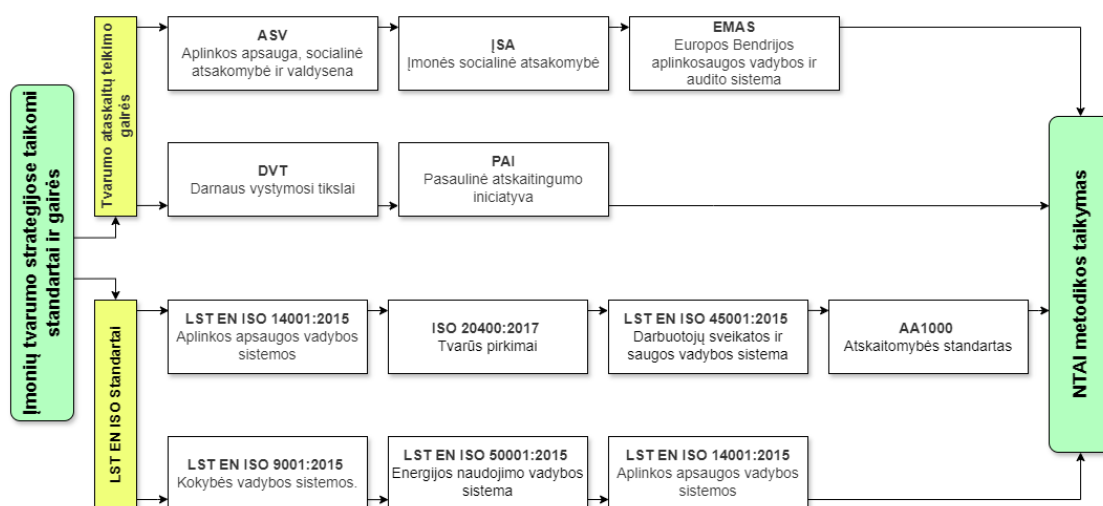
1. Tvarumo indekso apibrėžimas ir paskirtis

Tvarumas – tai mūsų visuomenės gebėjimas egzistuoti ir vystytis neišnaudojus visų gamtos išteklių, reikalingų gyventi ateityje. Didėjantis susirūpinimas ir neapibrėžtumas dėl pagrindinių pasaulio problemų, pvz., klimato kaitos, išteklių trūkumo ir energijos problemų padarinių, padidino tvaraus vystymosi poreikį (Ngan ir kiti, 2019). Siekiant užtikrinti esamos ir ateities kartų gerovę, tvarumo sampratos įgyvendinimas tapo vienu iš svarbiausių mūsų laikų iššūkių. Norint įveikti šį iššūkį yra būtinas matavimų rinkinys tvarumo vertinimui. Tvarumo indeksas leidžia nustatyti dabartinę įmonės padėtį tvarumo lygyje ir palyginti gautus rezultatais praeityje. 1 lentelėje pateikti tvarumo indekso apibrėžimai kurie leis geriau susipažinti su rodiklio svarba.

1 lentelė. Tvarumo indekso apibrėžimai

Autorius	Apibrėžimas
Muniz, R. N., da Costa Júnior, C. T., Buratto, W. G., Nied, A., González, G. V. (2023)	Naudojant tvarumo indeksą galima suprasti, kaip žmogaus veikla veikia aplinką, įspėti žmones apie išlikimo riziką, numatyti ateities situacijas ir pasiūlyti tvarias alternatyvas priimant geresnius politinius sprendimus
Vtai.lt	Indeksas, kaip įsivertinimo įrankis, gali padėti nustatyti esamą organizacijos tvarumo brandą ir tapti atspirties tašku tobulėjimui.
https://esdw.eu/	Tvarumo indeksas yra strateginio valdymo įrankis, skirtas padėti įmonėms nustatyti tvarumo ir atsakomybės lygį.
Vieira Nunhes, T., Viviani Garcia, E., Espuny, M., Homem de Mello Santos, V., Isaksson, R., Jose de Oliveira, O. (2021)	Įmonės tvarumo indeksas padeda suprasti ir įvertinti veiklos rezultatus, naudojant daugiamačius ir išsamius rodiklius aplinkosauginėje socialinėje ir tvarumo valdymo aplinkose.

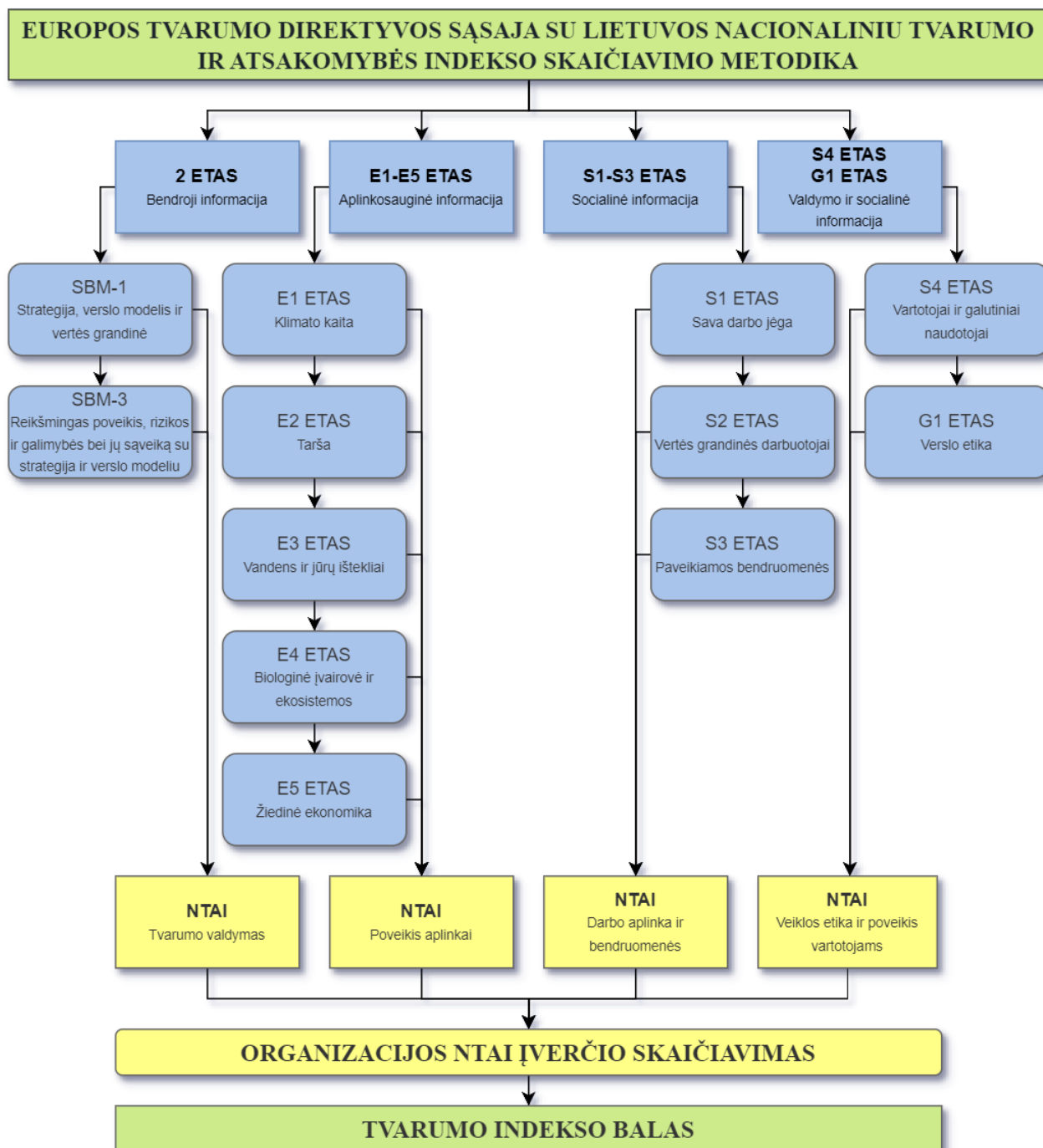
Tvarumo indekso rezultatų gavimui reikalingi standartai ir strategijos. Šių strategijų ir standartų įgyvendinimas ir jų laikymasis leidžia organizacijoms veiksmingai integruoti tvarumą į savo veiklą. 1 paveiksle pateikiamos Lietuvoje naudojamos su tvarumu susijusios sistemos ir standartai.

1 pav. Įmonių tvarumo strategijose taikomi standartai ir gairės (sudaryta autorių)

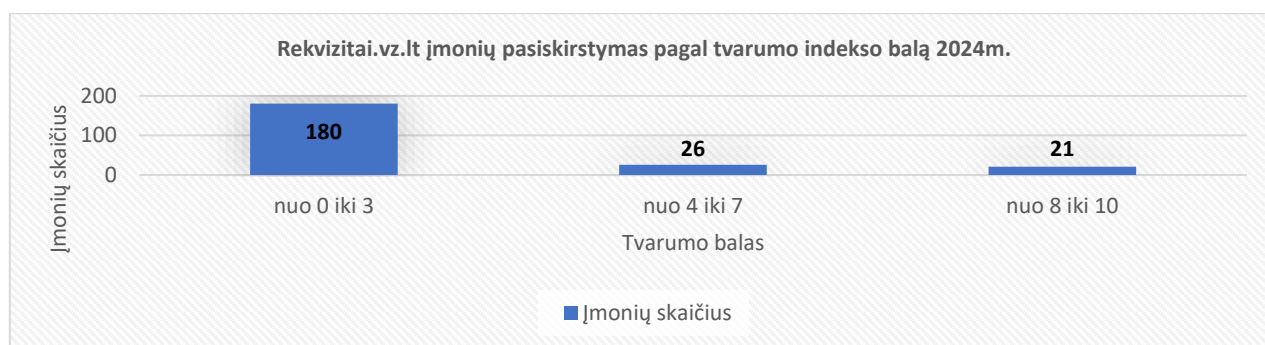
Pritaikius Lietuvoje naudojama NTAI metodika galima apskaičiuoti tvarumo indeksą, kuris naudojamas įmonių ar valstybinių institucijų vertinimui. Rodikliai pagal kuriuos yra skaičiuojamas tvarumo indeksas yra susijęs su tvarumo valdymu, poveikiu aplinkai, darbo aplinka ir

bendruomenėmis ir veiklos etika bei poveikiu vartotojams kurie remiasi ETAS sudaryta direktyva. 2 paveiksle sudarytas interpretacinis struktūros modelis kuris nurodo ETAS sąsają su NTAI.

2 pav. ETAS sąsaja su NTAI (sudaryta autorių)

Viešai prieinamuose šaltiniuose tokiuose kaip rekvizitai.vz.lt teikiama konsoliduota informacija apie bendrą įmonių pateikusių tvarumo indekso balą. Puslapyje indekso skaičiavimo metodika pasirinkta pagal, tvarumo svarba įmonėje, A – aplinkosauga, S – socialinį tvarumą, V – valdysena (toliau ASV). Šiuo metu galutinį tvarumo indekso balą yra pateikusios 248 įmonės, kurios įsivertina nuo 0 iki 10 balų skalėje. Kiekvienoje iš sričių įmonė gali gauti įvertį nuo 1 iki 10. Bendras ESG įvertis suskaičiuojamas kaip pasvertas vidurkis, kur visų sričių svoriai priklauso nuo įmonės dydžio ir jos veiklos srities. ASV tvarumo balų pasiskirstymas pateikiamas 3 paveiksle. Kitos konsoliduotos informacijos susijusios su įmonių tvarumo ataskaitų teikimo direktyva kol kas nėra pateikiamos.

3 pav. Įmonių pasiskirstymas pagal tvarumo indekso balą 2024m. (sudaryta autorių pagal rekvizitai.vz.lt)

Apibendrinant galima teigti, kad tvarumo indeksas yra svarbus įrankis, leidžiantis organizacijoms ir įmonėms įvertinti ir demonstruoti savo pastangas tvarumo link. Tvarumo indeksas skatina skaidrumą, atsakomybę ir nuolatinį tobulėjimą aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir tvarumo valdymo srityse.

2. Tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkiai

Tvarumo ataskaitos leidžia įmonėms informuoti visuomenę apie savo pažangą siekiant tvarių tikslų, įskaitant aplinkosaugos, socialines, valdymo priemones ir riziką su kuria jos gali susidurti dabar ar ateityje. Verslui tenka svarbus vaidmuo darnaus vystymosi procese, o tai pritraukia investuotojus labiau domėtis verslo veikla ir poveikiu aplinkai. Tvarumo ataskaitų teikimas suteikia ir daugiau naudų, pavyzdžiui, didinamas patikimumas, gerinama reputaciją ir skaidrumas (Kwarto ir kiti, 2024). Norint pasiekti šias naudas, tvarumo indekso apskaičiavimui reikalinga tiksli ir patikima informacija. Tačiau ne visos įmonės gali pateikti išsamius ir patikimus duomenis ar turi kompetencijos naudotis pateikta tvarumo metodika. Visi šie iššūkiai gali lemti netikslius indekso rezultatus ar metodikos pritaikymo sunkumus. Pateiktoje 2 lentelėje nustatomi pagrindiniai tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkiai pagal autorių atliktus tyrimus.

2 lentelė. Tvarumo indekso metodikos taikymo iššūkiai

Autorius	Metodikos taikymo iššūkiai
Tilt, C. A., Qian, W., Kuruppu, S., Dissanayake, D. (2021)	Papildomos sąnaudos, vadovybės paramos trūkumas, sunkumai suprantant tvarumo sąvoką ir nepakankamos kompetencijos tvarumo ataskaitoms rengti.
Maione, G. (2023)	Duomenų rinkimas ir tvarkymas, tvarumo integravimas į įmonės strategiją ir prisitaikymas prie nuolat besikeičiančios ataskaitų teikimo gairės.
Paridhi, Arora, A. (2023)	Kompetencijos trūkumas tvarumo ataskaitų rengime, standartų, matavimo metrikų ir įvertinimo taikymo trūkumas.
Jain, K., Tripathi, P. S. (2022)	Tvarumo ataskaitos suvokimo ir supratimo trūkumas, išteklių trūkumas, teisinių reikalavimų trūkumas ir duomenų rinkimo problemos.
De Micco, P., Rinaldi, L., Vitale, G., Cupertino, S., Maraghini, M. P. (2021)	Darbuotojų įtraukimas, vadovų įsipareigojimas. ataskaitų teikimo praktikos stoka, ribotas suinteresuotųjų šalių dalyvavimas.
Mihaylova, L., Papazov, E. (2021)	Integravimas į strateginį valdymą, poveikio ekonomikai, aplinkai ir visuomenei matavimas bei suinteresuotųjų šalių pasitikėjimo ir supratimo užtikrinimas.
Dissanayake, D., Kuruppu, S., Qian, W., Tilt, C. (2021)	Žinių trūkumas, papildomos išlaidos, laiko apribojimai, sąmoningumo stoka.

Autorius	Metodikos taikymo iššūkiai
Mattiasich-Szokoli, E. N. I. K. Ó., Szóka, K. Á. R. O. L. Y. (2022)	Tvarumo ataskaitų teikimo gairės , intensyvus duomenų rengimas ir ataskaitų teikimo sistemų gairės
Pavlović, M., Denčić-Mihajlov, K. (2020)	Papildomos sąnaudos, išteklių trūkumas
Sandali, W. A. P. L., Gunathilake, W. K. N. C., Deshapriya, M. G. C. D., Nirman, M. A. C., Lokeshwara, A. A., Weerathna, R. S. (2020)	Duomenų rinkimas
Ortiz-Martínez, E., Marín-Hernández, S. (2023).	Papildomos sąnaudos, standartizuotų gairių trūkumo ir poreikio proporcingai atskleisti informaciją, kad būtų užtikrintas palyginamumas ir skaidrumas.
Sonntag, R., Lewis, G. J., Raszkowski, A. (2022).	Riboti finansiniai ištekliai.

2 lentelėje pateikti autorių tyrimai apie metodikos taikymo iššūkius, atskleidžia, kad įmonės kurios taiko tvarumo indekso skaičiavimo metodika susiduria su įvairiais iššūkiais. Pagrindiniai iššūkiai su kuriais yra susiduriama tai kompetencijų trūkumas tvarumo ataskaitų rengime, duomenų rinkimas bei žinių trūkumas apie tvarumo ataskaitų teikimą. Taip pat pasikartoja ir iššūkiai su duomenų apdorojimu, išteklių trūkumų skirtų tvarumo indekso metodikos taikyme ir papildomomis sąnaudomis, kurios mažina įmonių pelningumą. Atsižvelgus į šiuos kriterijus galima apibendrinti, kad įmonės kurios šiuo metu neteikia tvarumo ataskaitų turėtų atsižvelgti į kriterijus kurie suteikia sunkumus taikant tvarumo indekso metodiką. Tai gali apimti mažas ir vidutinės įmones kurios turės teikti atskaitas nuo 2027 metų arba dideles įmones kurios dar nėra teikusios ataskaitų. Didelių įmonių skaičius kurios turės teikti tvarumo atskaitas Lietuvoje 2024 metais augs iki 320 pagal naujuosius nefinansinės atskaitomybės direktyvos reikalavimus.

3. Veiksmai, kurie palengvintu tvarumo ataskaitų teikimą.

Tvarumo ataskaitų metodikų naudojimas gali būti sudėtingas procesas, kuris reikalauja kompetencijų susijusių su tvarumu, išsamaus duomenų rinkimu, analizavimu ir konspektavimu. Norint įveikti šiuos iššūkius, reikia pastangų visuose įmonės lygmenyse. Organizaciniu lygmeniu reikalaujama aukščiausios vadovybės paramos, kad būtų sukurtas formalus ir patikimas tvarumo ataskaitų teikimo procesas. Pirmasis veiksmas, kuris palengvintu tvarumo ataskaitų teikimą pagal autorių He (2022) yra siūlymas, kad vadovai turi mokytis ir tobulėti, jog įgytų žinių apie tvarumo ataskaitų teikimą.

Tvarumo valdymo sistemos diegimas galėtų būti kitas veiksmas lengvinantis duomenų susijusiu su tvarumu rinkimą. Autoriaus Maione (2023) tyrime aprašo duomenų valdymo sistemos veikimą. Sistema skirta vienu metu įvertinti tvarumo metriką ir suteikti būtiną išteklių tvarumo dokumentacijai valdyti.

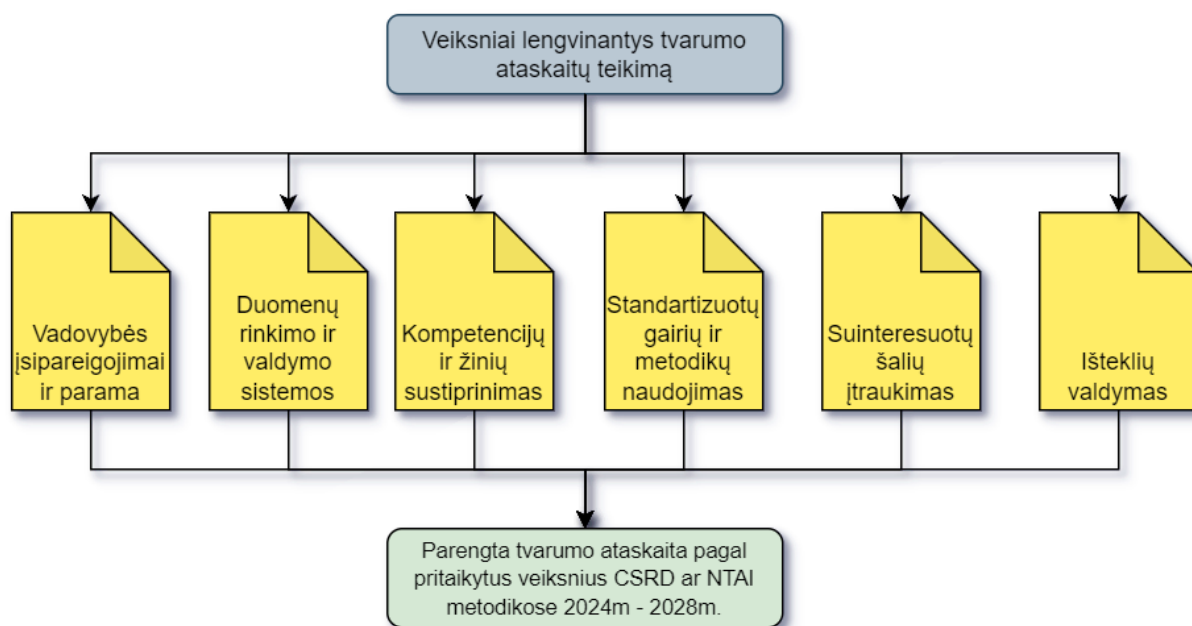
Ne viename tyrime pabrėžiamas suinteresuotų šalių įtraukimas. Svarbu įtraukti suinteresuotąsias šalis į strateginių sprendimų priėmimą, kad mažos ir vidutinės įmonės rengtų prasmingas tvarumo atskaitas, net kai jos kovoja su išteklių, sąnaudų ir laiko apribojimais (Setyaningsih ir kiti, 2024). Autorius Maione (2023) tyrime patvirtino kad įmonės siekdamas įveikti šią kliūtį <...> panaudojo kolektyvinius suinteresuotųjų šalių atsiliepimus ir integravo juos į ataskaitų teikimo metodikos tobulinimą. Tam reikėjo sukurti sistemingą suinteresuotųjų šalių įtraukimo mechanizmą, kuris skatintų atvirą dialogą, palengvintų keitimąsi žiniomis ir ugdytų pasitikėjimą. Mihaylova (2021) įmonė užmezgė atvirą ir aiškų dialogą su suinteresuotosiomis šalimis, kad nustatytų strategijas ir veiksmus, pagrįstus akivaizdžiais tikslais ir nuolatiniais patobulinimais.

Kitas veiksnys lengvinantis tvarumo ataskaitų ruošimą būtų darbuotojų įtraukimas ir esamų išteklių naudojimas. Autoriaus De Micco (2021) atliktame tyrime buvo paskirti du komunikacijos sričiai priklausantys darbuotojai atsakingi už tvarumo ataskaitos ruošimą ir koordinavimą. Ši tvarumą vertinanti komanda surinko duomenis, specifinius rodiklius ir pasiūlymus. Susitiko su įvairiais verslo partneriais, kad gautų jų atsiliepimus, stebėjo duomenų rinkimo procesą, organizuodami reguliarius susitikimus. Dėl duomenų sudėtingumo iškilo jų patikimumo užtikrinimo problema. Šiuo tikslu

tvarumo komanda atliko nuolatinį ir galutinį patikrinimą, siekdama užtikrinti teisingumą ir patikimumą, taip pat naudojo pažangų statistinės programinės įrangos paketą sudėtingesniems rodikliams parengti. Galiausiai duomenys buvo pateikti patvirtinti aukščiausiai vadovybei.

Tvarumo integravimas į strateginį valdymą yra kitas veiksnys kuris palengvintu tvarumo ataskaitų teikimą. Siekiant įveikti šį iššūkį <...> imtasi visapusiško strateginio požiūrio ir veiklos sistemos pertvarkymo. Ši strategija ne tik suderinama su įmonės tikslais, bet ir paskatina sukurti tvirtą ir tvarią sistemą, kuri galėtų duoti ilgalaikės naudos (Maione, 2023).

Pasinaudojant tarptautiniais ir nacionaliniais tvarumo ataskaitų teikimo standartais ir metodikomis, įmonės gali geriau suprasti reikalavimus. Pasaulinė atskaitingumo iniciatyva (toliau PAI) pateikia tvarumo ataskaitų teikimo gaires (Asogwa ir kiti, 2021). Organizacijos galėtų naudotis PAI standartais, kurie yra vieni iš pirmaujančių tvarumo ataskaitų rengimo gairių pasaulyje. Taip pat Europoje taikomos NFRD ir CSRD direktyvomis bei ISO 26000 standartu. Apžvelgus pagrindinius veiksnys kurie palengvintu tvarumo ataskaitų teikimą buvo sudarytas modelis (4 paveikslas) 2024-2028m. įmonių tvarumo ataskaitų teikimo direktyvos (CSRD) ir NTAI pritaikymui.

4 pav. Veiksniai lengvinantys tvarumo ataskaitų teikimą (sudaryta autorių)

Apibendrinant galima teigti, kad šios priemonės gali ne tik palengvinti tvarumo ataskaitų teikimo procesą, bet ir padidinti jo efektyvumą bei patikimumą, kuris yra svarbus įmonės tvarumo strategijai.

Išvados

1. Tvarumo indekso taikymas leidžia sistemaiškai įvertinti organizacijų veiklos rezultatus, remiantis išsamiais rodikliais, atspindinčiais tvarumo valdymo efektyvumą. Šie rodikliai apima organizacijos poveikį aplinkai, darbo sąlygų kokybę, santykius su bendruomenėmis, veiklos etiškumą bei poveikį vartotojams, taip sudarant prielaidas išsamiai analizuoti ir tobulinti organizacijos tvarumo strategijas.
2. Tvarumo ataskaita yra svarbus įrankis, leidžiantis įmonėms informuoti visuomenę apie jų pažangą įgyvendinant tvarumo tikslus bei pritraukti investuotojus. Tačiau tvarumo indekso metodikos taikymas ir skaičiavimo procesai susiduria su reikšmingais iššūkiais. Nepakankamos organizacijų kompetencijos, duomenų rinkimo ir apdorojimo sunkumai bei riboti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai apsunkina tikslų ir veiksmingą indekso taikymą. Šie veiksniai gali neigiamai paveikti tvarumo ataskaitų tikslumą ir patikimumą, o tai gali lemti klaidinančios informacijos teikimą suinteresuotosioms šalims bei trukdyti efektyviam tvarumo strategijų įgyvendinimui.

3. Atlikus mokslinių straipsnių analizę, buvo nustatyti pagrindiniai veiksniai, palengvinantys tvarumo indekso skaičiavimą ir ataskaitų teikimą. Tarp svarbiausių aspektų išskiriami vadovybės įsipareigojimai ir parama, efektyvių duomenų rinkimo ir valdymo sistemų diegimas, organizacijų kompetencijų ir žinių stiprinimas, standartizuotų gairių ir metodikų taikymas, suinteresuotųjų šalių įtraukimas bei racionalus išteklių valdymas. Remiantis nustatytais veiksniais, buvo sukurtas modelis, skirtas palengvinti CSRD ir NTAI ataskaitų teikimo procesus, užtikrinant jų tikslumą, skaidrumą ir veiksmingumą.

Literatūros sąrašas

1. Asogwa, I. E., Varua, M. E., Humphreys, P., Datt, R. (2021). Understanding sustainability reporting in non-governmental organisations: a systematic review of reporting practices, drivers, barriers and paths for future research. *Sustainability*, 13(18), 10184.
2. Çerez, A. G. S., Balcioglu, Y. S., Merter, A. G. A. K., Gökhan, Ö. Corporate sustainability assessment with sentiment analysis: Evidence from BIST sustainability 25 Index.
3. De Micco, P., Rinaldi, L., Vitale, G., Cupertino, S., Maraghini, M. P. (2021). The challenges of sustainability reporting and their management: the case of Estra. *Meditari Accountancy Research*, 29(3), 430-448.
4. Dissanayake, D., Kuruppu, S., Qian, W., Tilt, C. (2021). Barriers for sustainability reporting: evidence from Indo-Pacific region. *Meditari Accountancy Research*, 29(2), 264-293.
5. European sustainable development week. Prieiga per internetą: <https://esdw.eu/> [Žiūrėta 2024 – 04 – 06].
6. He, X. (2022). Sustainability reporting: a nuanced view of challenges. *Social and Environmental Accountability Journal*, 42(3), 240-243.
7. Inthavong, P., Rehman, K. U., Masood, K., Shaukat, Z., Hnydiuk-Stefan, A., Ray, S. (2023). Impact of organizational learning on sustainable firm performance: Intervening effect of organizational networking and innovation. *Heliyon*, 9(5).
8. Jain, K., Tripathi, P. (2022). Challenges of Sustainability Reporting from Managerial Perspective: A Review and Future Agenda. *Metamorphosis*, 21(2), 140-151.
9. Jusoh, W. N. H. W., Ismail, C. Z., Awang, A., Mat, A. C. (2019). Standards, Frameworks, Guidelines and Initiatives Relating to Corporate Social Responsibility: A Literature Review. *Journal of Muwafaqat*, 2(2), 33-46.
10. Kwarto, F., Nurafiah, N., Suharman, H., Dahlan, M. (2024). The potential bias for sustainability reporting of global upstream oil and gas companies: a systematic literature review of the evidence. *Management Review Quarterly*, 74(1), 35-64.
11. Lai, A., Stacchezzini, R. (2021). Organisational and professional challenges amid the evolution of sustainability reporting: a theoretical framework and an agenda for future research. *Meditari Accountancy Research*, 29(3), 405-429.
12. Maione, G. (2023). An energy company's journey toward standardized sustainability reporting: addressing governance challenges. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 17(3), 356-371.
13. Mattiasich-Szokoli, E., Szóka, K. (2022). Defining and Evaluating the Information Content of Sustainability Reports. 6th FEB International Scientific Conference: Challenges in economics and business in the post-COVID times,
14. Mihaylova, L., Papazov, E. (2021). Sustainable Reporting: Practices And Challenges. *Proceedings of the 15th International Management Conference "Managing People and Organizations in a Global Crisis*,
15. Muniz, R. N., da Costa Júnior, C. T., Buratto, W. G., Nied, A., González, G. V. (2023). The Sustainability Concept: A Review Focusing on Energy. *Sustainability*, 15(19), 14049.
16. Ngan, S. L., How, B. S., Teng, S. Y., Promentilla, M. A. B., Yatim, P., Er, A. C., Lam, H. L. (2019). Prioritization of sustainability indicators for promoting the circular economy: The case of developing countries. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 111, 314-331.
17. Ortiz-Martínez, E., Marín-Hernández, S. (2023). Sustainability Information in European Small-and Medium-Sized Enterprises. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-26.

18. Paridhi, Arora, A. (2023). Sustainability reporting: Current state and challenges. *Business Strategy Development*, 6(3), 362-381.
19. Pavlović, M., Denčić-Mihajlov, K. (2020). Sustainable development reporting and sustainable financing: Challenges for small and medium enterprises. *Ekonomski izazovi*, 9(18), 49-61.
20. Setyaningsih, S., Widjojo, R., Kelle, P. (2024). Challenges and opportunities in sustainability reporting: a focus on small and medium enterprises (SMEs). *Cogent Business Management*, 11(1), 2298215.
21. Sonntag, R., Lewis, G. J., Raszkowski, A. (2022). The Importance of implementing SDGs by small and medium size enterprises: Evidence from Germany and Poland. *Sustainability*, 14(24), 16950.
22. Tilt, C. A., Qian, W., Kuruppu, S., Dissanayake, D. (2021). The state of business sustainability reporting in sub-Saharan Africa: an agenda for policy and practice. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 12(2), 267-296.
23. Verslo tvarumo ir atsakingumo indeksas. Prieiga per internetą: <https://vtai.lt/> [Žiūrėta 2024 – 04 – 08].
24. Vieira Nunhes, T., Viviani Garcia, E., Espuny, M., Homem de Mello Santos, V., Isaksson, R., Jose de Oliveira, O. (2021). Where to go with corporate sustainability? Opening paths for sustainable businesses through the collaboration between universities, governments, and organizations. *Sustainability*, 13(3), 1429.
25. Viešasis įmonių registras. Prieiga per internetą: <https://rekvizitai.vz.lt/> [Žiūrėta 2024 – 04 – 02].

THE ESSENCE OF THE SUSTAINABILITY INDEX AND THE CHALLENGES OF METHODOLOGY APPLICATION

Aurimas Veselka, Jūratė Aksomitienė

*Utenos State College, Faculty of Business and Technology
Maironio st. 7, Utena*

The article analyses the challenges of applying the sustainability index methodology. The result of the sustainability index in the methodology of the National Sustainability and Responsibility Index (hereinafter NTAI) consists of four evaluation topics, which are based on the disclosures provided by the European Sustainability Reporting Standards (hereinafter ETAS). Applying the sustainability index methodology can be the main problem that companies that do not practice sustainability strategies may face. This article aims to find out what challenges are faced by companies that have not applied the methodology related to the calculation of the sustainability index and how to avoid these challenges. **The aim of this study:** to perform an analysis of the factors and changes that cause challenges, using the methodology of the sustainability index.

To achieve the aim of the study, the following objectives were set:

1. To analyse the essence of the sustainability index.
2. To analyse the challenges of applying the sustainability index methodology.
3. To examine the factors of the sustainability index methodology facilitating its application.

The use of the sustainability index helps to determine and evaluate the performance of organizations. Using indicators related to sustainability management, environmental impact, work environment, communities and operational ethics and impact on consumers. The sustainability report allows companies to inform the public about their progress towards sustainable goals and attract investors, but the application of the methodology and the calculation of the index cause a number of challenges. Inadequate expertise, data collection and processing problems, and limited resources are the main obstacles to the accurate and effective application of the sustainability index methodology. These challenges can affect the accuracy and reliability of sustainability reports. As a result of these issues, companies can face difficulties in implementing sustainability strategies and provide inaccurate information to stakeholders. After analysing the scientific articles, the factors facilitating the calculation and reporting of the sustainability index were identified, i.e. management commitments and support, implementation of data collection and management systems, strengthening of competences and knowledge, use of standardized guidelines and methodologies, involvement of stakeholders and resource management. Based on the given factors, a model was created to facilitate CSRD and NTAI reporting processes.

Keywords: sustainability, sustainability index, methodology, standards.